

Nykstančiai tarmei atminti

Birželio 20 d. Alizavoje etnokultūros pažinimo dienos proga atidengta atminimo lentelė nykstančiai kupiškėnų tarmei atminti. Šios idėjos iniciatoriai – kupiškėnų tarmės tyrinėtojas Jonas Albertas Naktinis kartu su Alizavos mokyklos bendruomene.

Kristina VALYTĖ

DĖKOJO TARMIŠKAI

Anksčiau esame rašę, kad šis garbingas svečias prieš du mėnesius lankėsi Alizavos pagrindinėje mokykloje. Etnokultūrinės viktorinos mokiniams metu J. A. Naktinis ne tik pažūrė jaunajai kartai įdomių užduočių, apdovanojo prizais, bet ir uždavė mokiniams ir mokytojams namų darbų – siūlyti kupiškėniškus posakius ar pavienius žodžius, o šie bus sudėti į atminimo lentelę. Tą kartą nuspręsta, ir kur ji labiausiai tiktų. Ogi miestelio centre, prie paminklinio akmenio, skirto pirmai Alizavos (pradinei) mokyklai atminti.

Visa mokyklos bendruomenė teikė pasiūlymus, o J. A. Naktinis atrinko tai, kas, jo manymu, vertingiausia ir labiausiai atspindi šios tarmės ypatybes.

Lentelės atidengimo dieną J. A. Naktinis visiems renginio dalyviams tarmiškai dėkojo: „Bravo Alizavos jaunimui, visi atsokunčiai, ne unt juoko, dirbo. Ba golo asu laimingas. Kur tu jei bagausi gerasnį vietų lintalai, kėp prė buvusios pradžios mokyklos. Mas goliām bant pinkius

okmenis pastatyt su lintalam, ir tų žodžių nepritrūksma, koki to kupiškėnų tarma yrai turtinga.“ Renginio organizatorė, alizavietė bibliotekininkė Danutė Miknevičienė, kalbėjo: „Tai daku daku garbiom svėčiui, kad muj parogino, kėp raikia atmint gimtųjų tarmj. Mūsų nebabus, o šito lintala liks ateitės kartom.“

KAS PADĖS IŠSAUGOTI SENĄJĄ KALBĄ?

Tą dieną renginyje dalyvavo ir buvusi Alizavos mokyklos mokinė, Vilniaus kupiškėnų klubo eksprezidentė, kraštotyrininkė Liucija Venslovaite, taip pat prabilusi kupiškėniškai.

„Mas visi išmokstam kalbat iš savo tėvėlių, o tėvėliai iš savo tėvėlių, ir tēp iš kartos karton muj pērsiduoda gimta tarma. Kalbakim savo gimtu tarmi, bo jėgu nekal-

Kupiškėnų tarmės tyrinėtojo Jono Alberto Naktinio dėka Alizavoje atsirado atminimo lentelė, skirta nykstančiai tarmei atminti.

basma, tai to graži kalba numirs“, – kvietė susimąstyti viešnia.

Pasak jos, jeigu norime išsaugoti gimtąją tarmę, turime mokytis iš kaimynų panevėziečių, kurie savo šnektos nesigėdija. L. Venslovaite pritarė ir kita viešnia, Kupiškio kul-

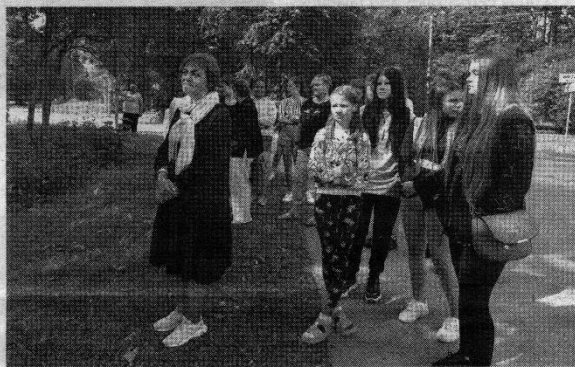
tūros centro folkloristė Daiva Palionienė. „Su kupiškėnų tarmi liūdna“, – apgailestavo Daiva.

Vėliau jos vadovaujamas Kupiškio kultūros centro vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Jaunimo Ramuva“ mokė visus šokti liaudies šokius.

Pasak kolektyvo vadovės D. Palionienės, rateliniai šokiai paprasti, lengvai išmokstami, o „šokių kultūra yra viena iš bendravimo ir linksmimosi formų“.

Kolektyvas atliko ir autentiškus šio krašto kūrinus „Alizavos bernėliai“ ir „Bakšėnų tututis“. Svečias J. A. Naktinis, kilęs iš Biržų rajono, Papilio apylinkių, prisiminė ratelio iš savo vaikystės žodžius: „Šimas mon dada, / Šimas mon dada, / o Šimiena tatula. / Aš pas Šimų visados, / Pas man Šimas nėkados.“

Šimas, pasirodo, tame krašte anuomet buvusi dažna pavardė.

Renginio žiūrovai ir dalyviai – Alizavos pagrindinės mokyklos bendruomenė.

Kupiškio kultūros centro vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Jaunimo Ramuva“ mokė šokti ratelinius liaudies šokius ir atliko kelis autentiškus Alizavos krašto kūrinius.

Kupiškėnų tarmės neužmiršti jaunimą ragino buvusi Vilniaus kupiškėnų klubo prezidentė, buvusi Alizavos mokyklos mokinė, Liucija Venslovaite (pirma iš kairės).

Kadangi renginys vyko Alizavos miestelio centre, viešąją tvarką prižiūrėjo jaunosios policijos rėmėjos. Autorės nuotraukos